

«فرهیختگان» پشت پرده عدم حضور شرکت‌های ایران در رتبه‌بندی اخیر فوربس را بررسی کرد

۳۰ شرکت برتر ایرانی مجله فوربس

فوربس دخیل می‌شدند، جایگاه شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس می‌توانست ۱۵ خاورمیانه باشد. دو شرکت بعدی ایران ۴٫۵ میلیارد دلار فروش در جایگاه ۲۴ و ۲۵ قرار می‌گرفتند. طبق اطلاعات جدول، رقم فروش آخرین شرکت ۱۰۰ شرکت برتر گزارش فوربس ۲۴۱ میلیون دلار بوده‌است. همچنین طبق گزارش ۱۰۰ شرکت برتر سازمان مدیریت صنعتی ایران، میزان فروش ۹۶ شرکت ایرانی طی سال ۱۳۹۹ بالاتر از ۲۴۵ میلیون دلار بوده و تنها فروش ۴ شرکت کمتر از رقم ۲۴۵ میلیون دلار بوده‌است. مفهوم این اعداد این است که اگر فوربس شرکت‌های ایرانی را نیز در لیست رتبه‌بندی خود بی‌آورد، ۹۶ شرکت ایرانی قابلیت حضور در این لیست را دارند. این رقم به این معنی نیست که از ۱۰۰ شرکت برتر فوربس در خاورمیانه تعداد ۹۶ شرکت ایرانی خواهند بود، بلکه صرفاً به این نکته می‌خواهیم اشاره کنیم که با دخیل کردن شرکت‌های ایرانی، وضعیت رتبه‌بندی ۱۰۰ شرکت برتر خاورمیانه به‌طور قابل توجهی به‌نفع شرکت‌های ایرانی خواهد چرخید؛ چرا که اگر فروش شرکت‌های ایرانی را با ۱۰۰ شرکت برتر کشورهای عربی مقایسه کنیم، ۳۰ شرکت ایرانی در رتبه ۱۰۰ شرکت برتر خاورمیانه خواهند بود. به‌عبارتی، ۱۰۰ شرکت عربی و ۱۰۰ شرکت ایرانی را در کنار هم بگذاریم و قرار باشد ۱۰۰ شرکت برتر از بین این شرکت‌ها انتخاب کنیم، ۳۰ شرکت از آنها ایرانی خواهند بود.

قدرت خرید هم استفاده شود، در آن صورت رتبه شرکت‌های ایرانی تغییراتی خواهد داشت که در این گزارش به این مورد نپرداخته‌ایم. بررسی گزارش فوربس در سال ۲۰۲۲ نشان می‌دهد در سال مالی ۲۰۲۱ کشور عربستان سعودی ۳۳ شرکت در صدر فهرست قرار دارد و پس از آن امارات متحده عربی با ۲۱ شرکت و سومین کشور قطر با ۱۸ شرکت سه کشور اصلی در لیست این گزارش هستند. بخش خدمات بانکی و مالی ۴۶ ورودی در صدر فهرست قرار دارد و پس از آن بخش صنایع با ۹ شرکت و املاک و ساختمان و مخابرات هر کدام با ۸ ورودی قرار دارند. اما با توجه به اینکه آخرین لیست ۱۰۰ شرکت برتر ایران مربوط به عملکرد سال مالی ۱۳۹۹ بوده و گزارش سال ۲۰۲۰ فوربس نیز در دسترس است، مقایسه رابین گزارش ۱۰۰ شرکت برتر ایران که سازمان مدیریت صنعتی ایران تهیه کرده و گزارش سال ۲۰۲۰ فوربس برای کشورهای عربی انجام داده‌ایم.

آن طور که در گزارش سازمان مدیریت صنعتی ایران آمده، فروش سال ۱۳۹۹ شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس (هلدینگ) با ۱۴۷ هزار میلیارد تومان در رتبه اول قرار دارد. با احتساب میانگین نرخ دلار آزاد در سال ۱۳۹۹ که حدود ۲۲ هزار و ۲۲۲ تومان بوده، ارزش دلاری فروش این شرکت به ۶٫۶ میلیارد دلار خواهد رسید. با این رقم، اگر شرکت‌های ایرانی هم در گزارش

بورس‌های فهرست‌شده در جهان عرب جمع‌آوری کردیم و شرکت‌ها را براساس ارزش بازار گزارش شده، فروش، دارایی‌ها و سود آنها برای سال ۲۰۲۱ رتبه‌بندی کردیم. به‌هر معیار وزن مساوی داده‌شده به شرکت‌هایی که نمرات نهایی یکسانی داشتند، رتبه یکسانی داده شد. شرکت‌هایی را که تا تاریخ ۲۰ آوریل ۲۰۲۲ صورت‌های مالی حسابرسی شده ۲۰۲۱ خود را افشا نکرده بودند، استثنا کردیم. نرخ‌های مبادله ارز و محاسبات ارزش بازار تا ۲۱ آوریل ۲۰۲۲ گرفته‌شد. «پس فوربس برخلاف تیترتی که برای گزارش سالانه خود انتخاب می‌کند (۱۰۰ شرکت برتر خاورمیانه) صرفاً به رتبه‌بندی شرکت‌های برتر کشورهای عربی می‌پردازد و اساساً فوربس وارد ماجرای شرکت‌های ایرانی نشده‌است.

قابلیت حضور ۳۰ شرکت ایرانی در گزارش فوربس

اما در کنار روش شناسی که فوربس رسماً اعلام کرده وضعیت شرکت‌های ایرانی را بررسی نکرده، ما برای اطمینان از اینکه در صورتی که شرکت‌های ایرانی در این گزارش فوربس مدنظر قرار می‌گرفت، جایگاه ایرانی‌ها کجا بود، به بررسی وضعیت ۱۰۰ شرکت برتر ایران در سال مالی ۱۳۹۹ پرداخته‌ایم. البته در اینجا صرفاً از نرخ ارز بازار در ایران استفاده‌شده و اگر از نرخ دلار با شاخص برابری

بین ۱۰۰ شرکت برتر خاورمیانه، حجم پایین گردش مالی و فروش شرکت‌های کشورمان است. در مطلب پیش‌رو به بررسی گزارش «لیست ۱۰۰ شرکت برتر خاورمیانه» فوربس پرداخته‌ایم. همچنین یک مقایسه آماری انجام داده‌شده تا مشخص شود اگر شرکت‌های ایرانی نیز در این رتبه‌بندی مشارکت داده می‌شدند، جایگاه آنها کجا بود. بررسی‌ها آخرین شرکت حاضر در گزارش فوربس حدود ۲۴۱ میلیون دلار بوده‌است. نگاهی به فروش سال ۱۳۹۹ شرکت‌های ایران موید این نکته‌است که حجم فروش ۹۶ شرکت ایرانی بیش از ۲۴۰ میلیون دلار بوده‌است. مفهوم این عدد این است که اگر فوربس شرکت‌های ایرانی را در گزارش ۱۰۰ شرکت برتر خاورمیانه دخیل کند، تعداد زیادی از شرکت‌های برتر ایرانی خواهند بود. طبق بررسی‌ها، با دخیل کردن شرکت‌های ایرانی در گزارش نشریه فوربس، ۳۰ شرکت ایرانی جزء ۱۰۰ شرکت برتر خاورمیانه خواهند بود که فروش آنها طی سال ۱۳۹۹ بیش از ۱ میلیارد و ۱۵۰ میلیون دلار بوده‌است.

روش شناسی گزارش نشریه فوربس

قبل از اینکه درخصوص داده‌های آماری صحبت کنیم، لازم است به روش شناسی گزارش فوربس اشاره کنیم. در بخشی از گزارش سال ۲۰۲۲ فوربس عنوان شده‌است که ما داده‌هایی را از

وضعیت فروش ۱۰۰ شرکت برتر ایران طی سال ۱۳۹۹ براساس رده‌بندی سازمان مدیریت صنعتی ایران						
ردیف	نام شرکت یا هلدینگ	ارزش ریالی فروش (تومان)	معادل دلاری فروش شرکت (دلار)	ردیف	نام شرکت یا هلدینگ	ارزش ریالی فروش (تومان)
۱	شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس (هلدینگ)	۱۴۶,۹۶۲	۶,۵۸۰	۵۱	شرکت پتروشیمی شازند (هلدینگ)	۱۱,۶۵۲
۲	بانک ملت (هلدینگ)	۱۰۲,۸۱۷	۴,۶۰۶	۵۲	بانک گردشگری (هلدینگ)	۱۱,۵۵۷
۳	شرکت فولاد مبارکه اصفهان (هلدینگ)	۱۰۱,۰۹۱	۴,۵۲۹	۵۳	بانک سامان (هلدینگ)	۱۱,۵۴۷
۴	شرکت پالایش نفت بندرعباس	۹۵,۳۳۴	۴,۲۷۱	۵۴	شرکت صنایع تولیدی کروز	۱۱,۳۸۷
۵	شرکت سرمایه‌گذاری پارس آریان (هلدینگ)	۷۵,۴۸۴	۳,۳۸۲	۵۵	شرکت سرمایه‌گذاری صدر تامين (هلدینگ)	۱۰,۶۸۵
۶	شرکت سرمایه‌گذاری غدیر (هلدینگ)	۷۴,۹۹۴	۳,۳۶۰	۵۶	شرکت پتروشیمی شهید تندگویان	۱۰,۱۳۱
۷	شرکت ایران خودرو (هلدینگ)	۶۶,۵۱۵	۲,۹۸۰	۵۷	شرکت سرمایه‌گذاری صندوق بازسازی کشوری (هلدینگ)	۹,۹۰۶
۸	شرکت گروه مینا (هلدینگ)	۶۱,۱۸۹	۲,۷۴۱	۵۸	شرکت بیمه پاسارگاد (هلدینگ)	۹,۱۱۴
۹	بانک صادرات ایران (هلدینگ)	۶۰,۶۲۰	۲,۷۱۶	۵۹	شرکت بیمه دانا (هلدینگ)	۹,۱۱۴
۱۰	شرکت گروه گسترش نفت و گاز پارسیان (هلدینگ)	۵۹,۹۸۰	۲,۶۸۷	۶۰	شرکت صنایع شیر ایران (هلدینگ)	۸,۷۵۸
۱۱	بانک رفاه کارگران (هلدینگ)	۵۹,۶۹۷	۲,۶۷۴	۶۱	موسسه صندوق ذخیره فرهنگیان (هلدینگ)	۸,۵۹۸
۱۲	بانک پاسارگاد (هلدینگ)	۵۱,۳۷۵	۲,۳۰۲	۶۲	شرکت تولیدی فولاد سپید فراب کویر (هلدینگ)	۸,۱۴۸
۱۳	شرکت سرمایه‌گذاری نفت و گاز و پتروشیمی تامين (هلدینگ)	۴۶,۱۶۶	۲,۰۶۸	۶۳	شرکت گروه توسعه اقتصاد ملل (هلدینگ)	۸,۰۱۷
۱۴	بانک تجارت (هلدینگ)	۴۵,۳۹۶	۲,۰۳۴	۶۴	شرکت صنایع معدنی فولاد سنگان خراسان	۷,۸۸۸
۱۵	شرکت پتروشیمی نوری (هلدینگ)	۴۵,۳۹۳	۲,۰۳۴	۶۵	شرکت فروشگاه‌های زنجیره‌ای اتکا	۷,۸۲۲
۱۶	شرکت ملی صنایع مس ایران (هلدینگ)	۴۵,۰۲۷	۲,۰۱۷	۶۶	شرکت توسعه صنایع بهشهر (هلدینگ)	۷,۶۸۵
۱۷	شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر (هلدینگ)	۴۳,۳۵۶	۱,۹۴۲	۶۷	شرکت پتروشیمی اشته	۷,۵۵۷
۱۸	شرکت پالایش نفت تبریز (هلدینگ)	۳۷,۰۶۸	۱,۶۶۱	۶۸	شرکت بیمه دی (هلدینگ)	۷,۵۳۴
۱۹	شرکت فولاد خوزستان (هلدینگ)	۳۵,۶۱۹	۱,۵۹۶	۶۹	شرکت فروشگاه‌های زنجیره‌ای راه (هلدینگ)	۷,۵۲۶
۲۰	بانک پارسیان (هلدینگ)	۳۵,۱۸۳	۱,۵۷۶	۷۰	شرکت پتروشیمی اروند	۷,۵۱۴
۲۱	شرکت بیمه ایران (هلدینگ)	۳۳,۶۷۰	۱,۵۰۸	۷۱	شرکت گسترش صنایع و معادن ماهان (هلدینگ)	۷,۴۹۷
۲۲	شرکت گروه ارزش آفرینان پاسارگاد (هلدینگ)	۳۱,۹۱۱	۱,۴۳۰	۷۲	شرکت گروه بهمن (هلدینگ)	۷,۴۵۸
۲۳	شرکت مخابرات ایران (هلدینگ)	۳۱,۷۹۹	۱,۴۲۵	۷۳	شرکت پتروشیمی شیراز (هلدینگ)	۷,۴۲۸
۲۴	شرکت پتروشیمی جم (هلدینگ)	۳۱,۳۴۷	۱,۴۰۴	۷۴	شرکت مجتمع فولاد خراسان (هلدینگ)	۷,۳۸۲
۲۵	شرکت سایپا (هلدینگ)	۳۰,۰۵۵	۱,۳۴۴	۷۵	شرکت فولاد سیرجان ایرانیان	۷,۳۷۸
۲۶	شرکت معدنی و صنعتی چادملو (هلدینگ)	۲۹,۹۹۶	۱,۳۴۴	۷۶	شرکت آهن و فولاد ارفع	۷,۳۷۸
۲۷	شرکت گسترش انرژی پاسارگاد (هلدینگ)	۲۸,۹۰۷	۱,۲۹۵	۷۷	شرکت نفت سپاهان (هلدینگ)	۷,۲۷۱
۲۸	شرکت پتروشیمی پارس (هلدینگ)	۲۷,۰۳۷	۱,۲۱۱	۷۸	شرکت پتروشیمی تبریز	۷,۱۳۶
۲۹	شرکت سرمایه‌گذاری گروه توسعه ملی (هلدینگ)	۲۶,۰۸۶	۱,۱۶۹	۷۹	شرکت گروه توسعه فراگیر فولاد خوزستان (هلدینگ)	۷,۱۱۲
۳۰	شرکت پتروشیمی مارون (هلدینگ)	۲۵,۴۹۲	۱,۱۴۲	۸۰	بانک سینا (هلدینگ)	۷,۰۲۸
۳۱	شرکت ارتباطات سیار ایران (هلدینگ)	۲۵,۲۱۵	۱,۱۳۰	۸۱	شرکت دارپا همراه پایتخت	۶,۸۱۵
۳۲	شرکت پتروشیمی بندرامام (هلدینگ)	۲۴,۵۰۴	۱,۰۹۸	۸۲	شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان	۶,۷۴۲
۳۳	بانک کشاورزی (هلدینگ)	۲۳,۷۸۵	۱,۰۶۶	۸۳	شرکت اقتصادی و خودکفایی آزادگان (هلدینگ)	۶,۶۳۶
۳۴	شرکت پلیمیر آریا ساسول	۱۹,۷۰۶	۸۸۳	۸۴	شرکت پلی پروپیلن جم	۶,۶۱۱
۳۵	شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران (هلدینگ)	۱۹,۴۱۸	۸۷۰	۸۵	شرکت فراوری معدنی اپال کانپ پارس (هلدینگ)	۶,۵۴۲
۳۶	شرکت پتروشیمی امیرکبیر	۱۶,۵۹۷	۷۴۴	۸۶	شرکت مهندسی و ساختمان صنایع نفت (هلدینگ)	۶,۵۰۸
۳۷	شرکت فروشگاه‌های زنجیره‌ای افق کوروش (هلدینگ)	۱۶,۱۶۷	۷۲۴	۸۷	شرکت نفت بهران (هلدینگ)	۶,۴۷۴
۳۸	شرکت گسترش صنایع معدنی کاوه پارس (هلدینگ)	۱۵,۹۴۵	۷۱۴	۸۸	شرکت فولادآلیاژی ایران (هلدینگ)	۶,۴۳۳
۳۹	شرکت پتروشیمی زالگرس	۱۵,۳۳۵	۶۸۷	۸۹	شرکت پتروشیمی فناوران (هلدینگ)	۶,۳۸۶
۴۰	شرکت توسعه آهن و فولاد گل‌گهر	۱۴,۳۳۹	۶۴۲	۹۰	شرکت آسان پرداخت پرشین (هلدینگ)	۶,۲۱۴
۴۱	شرکت مادر تخصصی توسعه معادن و صنایع معدنی خاورمیانه (هلدینگ)	۱۴,۲۳۵	۶۳۸	۹۱	شرکت بیمه معلم	۶,۰۴۴
۴۲	شرکت پالایش نفت الوان	۱۴,۲۱۹	۶۳۷	۹۲	شرکت بیمه کوثر	۵,۹۰۲
۴۳	شرکت فولاد هرم‌رگان جنوب	۱۴,۰۸۰	۶۳۱	۹۳	شرکت مهندسی فکور صنعت تهران	۵,۷۵۰
۴۴	شرکت فولاد کاوه جنوب کیش (هلدینگ)	۱۳,۶۲۹	۶۱۱	۹۴	شرکت پالایش نفت جی (هلدینگ)	۵,۶۸۸
۴۵	شرکت گروه ملی ملت (هلدینگ)	۱۲,۸۰۵	۵۷۴	۹۵	شرکت سنگ آهن مرکزی ایران (هلدینگ)	۵,۶۳۷
۴۶	شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات (هلدینگ)	۱۲,۷۶۰	۵۷۲	۹۶	شرکت بین‌المللی توسعه صنایع و معادن غدیر (هلدینگ)	۵,۴۶۶
۴۷	بانک کارآفرین (هلدینگ)	۱۲,۷۳۵	۵۷۱	۹۷	شرکت مجتمع صنایع و معادن احیاء سپاهان (هلدینگ)	۵,۳۵۱
۴۸	شرکت مبین انرژی خلیج فارس (هلدینگ)	۱۲,۲۵۹	۵۴۹	۹۸	شرکت صنعت غذایی کورش	۵,۱۲۹
۴۹	بانک اقتصاد نوین (هلدینگ)	۱۲,۲۴۵	۵۴۹	۹۹	شرکت نفت ایرانول (هلدینگ)	۵,۱۲۰
۵۰	شرکت بیمه آسیا (هلدینگ)	۱۱,۷۵۲	۵۲۶	۱۰۰	شرکت آکومینوم المهدی	۵,۱۰۲
توضیح: محاسبات معادل دلاری فروش شرکت‌ها براساس میانگین نرخ دلار بازار بوده که طی سال ۱۳۹۹ حدود ۲۲ هزار و ۳۲۲ تومان محاسبه شده‌است						